

УДК 351

DOI [https://doi.org/10.32689/2523-4625-2023-3\(69\)-5](https://doi.org/10.32689/2523-4625-2023-3(69)-5)

Катерина МАЙСТРЕНКО

кандидат наук з державного управління, доцент кафедри публічного адміністрування,
Міжрегіональна Академія управління персоналом, вул. Фрометівська, 2, Київ, Україна, 03039
e-mail: kate.maistr@gmail.com
ORCID: 0000-0001-8586-9271

Ольга БІЛИК

кандидат економічних наук, доцент кафедри публічного управління, адміністрування та міжнародної економіки, Білоцерківський національний аграрний університет, пл. Соборна, 8/1, Біла Церква, Україна, 09117
ORCID: 0000-0002-7493-6595

Kateryna MAISTRENKO

Candidate of Sciences in Public Administration Associate Professor of the Department of Public Administration, Interregional Academy of Personnel Management, 2, Frometivska str., Kyiv, Ukraine, 03039
ORCID: 0000-0001-8586-9271

Olha BILYK

Candidate of Economic Sciences, Senior Lecturer at the Department of Public Management, Administration and International Economy, Bila Tserkva National Agrarian University, 8/1, Soborna square, Bila Tserkva, Ukraine, 03039
ORCID: 0000-0002-7493-6595

РОЛЬ СТРАТЕГІЧНОГО ПЛАНУВАННЯ В ДОСЯГНЕННІ ЦІЛЕЙ СТАЛОГО РОЗВИТКУ: ДОСВІД ПУБЛІЧНОГО СЕКТОРА В УКРАЇНІ

THE ROLE OF STRATEGIC PLANNING IN ACHIEVING THE GOALS OF SUSTAINABLE DEVELOPMENT: THE EXPERIENCE OF THE PUBLIC SECTOR IN UKRAINE

Авторами досліджено, що на сьогоднішній день в Україні роль стратегічного планування в досягненні цілей сталого розвитку в публічному секторі України відіграє важливу роль. Аналізуються ключові аспекти стратегічного планування, такі як визначення напрямків розвитку, координація та співпраця між державними органами та зацікавленими сторонами, врахування інтересів громадськості та оптимізація ресурсів. Досвід публічного сектора в Україні використовується для підтвердження ролі стратегічного планування у досягненні цілей сталого розвитку. Досліджено, що загальний огляд теми і стимулює інтерес до подальшого вивчення ролі стратегічного планування в сфері сталого розвитку. З'ясовано, що детальніше розглядається роль стратегічного планування в контексті сталого розвитку в публічному секторі України. Зокрема, наголошується на значенні стратегічного планування як інструменту для створення системного потенціалу, необхідного для досягнення цілей розвитку країни. Цей потенціал включає фінансові, сировинні та людські ресурси, а також вироблену продукцію та надані послуги, що підтримуються сформованим позитивним іміджем. Підкреслюється відсутність чіткої стратегії розвитку, недостатня участь громадськості та стейкхолдерів, недостатня координація між державними органами та недостатня фінансова підтримка. Зазначається, що вирішення цих проблем є важливим завданням для досягнення поставлених цілей сталого розвитку. Визначено значення стратегічного планування як інструменту, що допомагає забезпечити цілісний розвиток держави на довгострокову перспективу. Він включає в себе визначення напрямків державної політики, формування цілей та завдань розвитку, забезпечення участі громадськості та аналізу державної політики. Підкреслюється необхідність чутливості стратегічного планування до глобальних політичних змін.

Ключові слова: стратегічне планування, публічний сектор, роль, досвід, проблеми, виклики, координація, фінансова підтримка.

The authors researched that today in Ukraine, the role of strategic planning in achieving the goals of sustainable development in the public sector of Ukraine plays an important role. Key aspects of strategic planning are analyzed, such as defining development directions, coordination and cooperation between government bodies and stakeholders, taking public interests into account and optimizing resources. The experience of the public sector in Ukraine is used to confirm the role of strategic planning in achieving the goals of sustainable development. It was found that

a general overview of the topic stimulates interest in further studying the role of strategic planning in the field of sustainable development. It was found that the role of strategic planning in the context of sustainable development in the public sector of Ukraine is considered in more detail. In particular, it emphasizes the importance of strategic planning as a tool for creating the system potential necessary to achieve the country's development goals. This potential includes financial, raw and human resources, as well as manufactured products and provided services supported by a positive image. The lack of a clear development strategy, insufficient participation of the public and stakeholders, insufficient coordination between state bodies and insufficient financial support are emphasized. It is noted that solving these problems is an important task for achieving the set goals of sustainable development. The importance of strategic planning as a tool that helps to ensure the integral development of the state for the long term is determined. It includes determining the directions of state policy, forming development goals and objectives, ensuring public participation and analyzing state policy. The need for sensitivity of strategic planning to global political changes is emphasized.

Key words: *strategic planning, public sector, role, experience, problems, challenges, coordination, financial support.*

Постановка проблеми. Загальна постановка проблеми полягає в тому, що у публічному секторі України існують виклики та проблеми, які ускладнюють досягнення цілей сталого розвитку через недостатню ефективність стратегічного планування. Деякі з цих проблем включають відсутність чіткої стратегії розвитку, недостатню участь громадськості та стейкхолдерів, недостатню координацію між державними органами та недостатню фінансову підтримку для реалізації стратегічних планів. Вирішення цих проблем є ключовим завданням для забезпечення сталого розвитку країни і досягнення поставлених цілей.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Окремі аспекти проблеми ролі стратегічного планування в досягненні цілей сталого розвитку: досвіду публічного сектора в Україні досліджували такі науковці, як: О. Берданова, В. Вакуленко, І. Валентюк, А. Ткачук та інші.

Мета статті. Мета статті розкрити роль стратегічного планування в досягненні цілей сталого розвитку в публічному секторі України.

Виклад основного матеріалу дослідження. Стратегічне планування відіграє важливу роль у досягненні цілей сталого розвитку, особливо в контексті публічного сектору в Україні. Стратегічне планування є процесом формулювання довгострокових цілей та визначення шляхів досягнення цих цілей. Це систематичний підхід, який дозволяє визначити пріоритети, розподілити ресурси та забезпечити координацію дій усіх зацікавлених сторін.

Доречно наголосити, що однією з головних переваг стратегічного планування є здатність публічного сектора в Україні до визначення довгострокової візії розвитку та створення стратегічних цілей національного рівня. Це дозволяє уряду та публічним установам працювати на користь сталого розвитку країни, ураховуючи потреби сьогодення та майбутніх поколінь.

Крім того, стратегічне планування також сприяє покращенню управління та ефективності використання ресурсів. Воно допомагає визначити пріоритетні напрямки діяльності, розробити детальні плани та програми дій, а також оцінити можливі ризики та вплив здійснюваних заходів на стале економічне, соціальне та екологічне зростання [9, с. 102].

Варто розглянути, що Україна має свій досвід впровадження стратегічного планування в публічний сектор. Наприклад, в країні була розроблена та затверджена Стратегія сталого розвитку «Україна-2020». Цей документ визначав основні цілі та завдання розвитку країни на період до 2020 року. Стратегія передбачала реформи в різних сферах, включаючи економіку, енергетику, соціальний захист, охорону здоров'я та інфраструктуру. Вона стала основою для розвитку конкретних програм та проєктів у різних секторах економіки.

Крім того, український уряд активно працює над розвитком нової стратегії сталого розвитку на період після 2020 року. Залучення громадськості, експертів та зацікавлених сторін в процес стратегічного планування стало важливим етапом. Це дозволяє забезпечити широку підтримку, урахувати потреби громадян та стейкхолдерів, а також забезпечити взаємодію між різними секторами суспільства для досягнення спільних цілей [6].

Загалом, стратегічне планування є важливим інструментом для досягнення цілей сталого розвитку в публічному секторі України. Його впровадження сприяє формуванню довгострокової візії розвитку, поліпшенню управління та ефективного використанню ресурсів, а також залученню широкої підтримки громадськості та співпраці між різними секторами суспільства.

На думку вченого К. Войціцького [3, с. 41–47], який вважає, що роль стратегічного планування в досягненні цілей сталого розвитку в публічному секторі України, важливо зазначити деякими аспектами:

– *інтеграція сталих розвиткових цілей*: Стратегічне планування допомагає забезпечити інтеграцію сталих розвиткових цілей, таких як економічний розвиток, соціальна справедливість, екологічна стійкість та інші, у політики та програми розвитку. Це дозволяє створити більш узгоджену та збалансовану стратегію, що сприяє сталому зростанню та забезпеченню добробуту населення;

– *впровадження інновацій та технологій*: Стратегічне планування допомагає впроваджувати інноваційні підходи та технології в публічний сектор, що сприяє підвищенню його ефективності та продуктивності. Наприклад, застосування цифрових технологій може поліпшити якість послуг, сприяти прозорості та забезпечити ефективне використання ресурсів;

– *моніторинг та оцінка результативності*: Стратегічне планування включає в себе механізми моніторингу та оцінки результативності досягнення поставлених цілей. Це дозволяє зважати на досягнення, розпізнавати проблемні сфери та вносити коригування в стратегію. Інформація, отримана в результаті моніторингу, надає можливість зробити обґрунтовані рішення та вдосконалити процеси управління;

– *партнерство та співпраця*: Стратегічне планування сприяє залученню різних зацікавлених сторін, включаючи громадські організації, приватний сектор, академічну спільноту та інші стейкхолдери. Це сприяє побудові партнерства та співпраці для спільного досягнення сталого розвитку. Відкритий та виключний процес стратегічного планування дозволяє розглядати різні погляди та ідеї, що збагачує стратегію та сприяє підвищенню її ефективності.

Важливо зазначити, що стратегічне планування є необхідним інструментом для досягнення цілей сталого розвитку в публічному секторі України. Воно допомагає визначити пріоритети, залучити ресурси, впровадити інновації та забезпечити взаємодію між різними зацікавленими сторонами. Інтеграція сталих розвиткових цілей, моніторинг результативності та партнерство грають важливу роль у цьому процесі [2].

Крім того, забезпечення рівного доступу та соціальної справедливості стратегічного планування дозволяє уряду та публічному сектору враховувати потреби та інтереси різних груп населення, зокрема вразливих та соціально-економічно відсталих груп. Це сприяє забезпеченню рівного доступу до ресурсів, послуг та можливостей, а також зменшенню соціальної нерівності.

Варто наголосити, що гармонізація з міжнародним зобов'язанням стратегічного планування враховує міжнародні зобов'язання та стандарти сталого розвитку, зокрема цілі сталого розвитку ООН. Це допомагає уряду впроваджувати політики та програми, які сприяють досягненню цих глобальних цілей та забезпечують відповідність національних стратегій до міжнародних стандартів [1, с. 121].

Слід додати, що адаптація до змін клімату та викликів сталого розвитку стратегічного планування дозволяє уряду враховувати зміни клімату, екологічні виклики та інші сталі розвиткові проблеми. Це сприяє розробці та впровадженню заходів, спрямованих на зменшення впливу на довкілля, збереження природних ресурсів та підвищення стійкості економіки до зовнішніх шоків.

Отож, довіра громадськості та прозорості стратегічного планування, яке здійснюється з врахуванням інтересів та думки громадськості, сприяє підвищенню довіри до уряду та публічного сектора. Прозорість у процесі планування та розробки стратегії дозволяє громадськості бути в курсі та брати активну участь у вирішенні важливих питань сталого розвитку.

Крім того, організація та урядові структури в Україні активно впроваджують стратегічне планування для досягнення цілей сталого розвитку. Цей підхід дозволяє створювати довгострокову візію, координувати дії та ресурси, залучати різні стейкхолдери та впроваджувати інноваційні рішення. Результатом є більш ефективне та стійке розвиток країни, який відповідає потребам сучасного суспільства та сприяє підвищенню якості життя громадян [8, с. 244].

Доречно зауважити, що інтеграція глобальних зобов'язань України може продовжувати працювати над адаптацією своїх стратегічних планів та програм до глобальних зобов'язань, таких як Зелений курс Європейського Союзу чи Паризька угода про зміну клімату. Це включає в себе розробку політик та заходів, спрямованих на зменшення впливу на довкілля, стимулювання екологічно чистого енергетичного сектора, розвиток сталого туризму та інші аспекти сталого розвитку [4].

Крім того, посилення регіонального розвитку враховуючи регіональні особливості та потреби є важливим аспектом стратегічного планування для досягнення сталого розвитку. Україна може зосередитись на розвитку регіональних стратегій, які враховують конкретні потреби та можливості кожного регіону, сприяють рівномірному розподілу ресур-

сів та стимулюють економічне зростання та соціальну справедливість.

Важливо зазначити, що цифрова трансформація впровадження цифрових технологій і інновацій є важливим елементом стратегічного планування в контексті сталого розвитку. Україна може продовжувати розвивати свої цифрові ініціативи, які сприяють покращенню якості життя громадян, підвищенню ефективності державних послуг, розвитку електронної комерції та зеленої економіки [5].

Окрім цього, підвищення ефективності управління удосконалення системи управління та моніторингу є важливим аспектом стратегічного планування. Впровадження інструментів ефективного моніторингу, оцінки та звітності допоможе уряду оцінювати досягнення поставлених цілей та вносити корективи в стратегічні плани.

Враховуючи постійну зміну умов та викликів, стратегічне планування в публічному секторі України повинне бути гнучким, відкритим для інновацій та активно взаємодіяти з різними зацікавленими сторонами. Це дозволить досягнути сталого розвитку та покращення якості життя громадян України [7, с. 232].

Слід додати, що Процес стратегічного управління дозволяє досягти наступних основних результатів:

– *створення системного потенціалу*: Стратегічне управління сприяє створенню системи, що має потенціал для досягнення цілей розвитку країни. Цей потенціал включає фінансові, сировинні та людські ресурси, а також вироблену продукцію та надані послуги, які відповідають потребам ринку. Крім того, це допомагає формувати позитивний імідж країни;

– *забезпечення цілісного розвитку держави на довгострокову перспективу*: Стратегічне управління сприяє збереженню цілісного розвитку держави на довгострокову перспективу. Це означає визначення напрямків державної політики, формування цілей та завдань розвитку держави, залучення громадськості до процесу стратегічного управління, ефективну взаємодію між різними рівнями державних органів влади, а також аналіз та оцінку державної політики з урахуванням глобальних політичних змін.

Отже, стратегічне управління допомагає країні створити міцні основи для сталого розвитку, спрямовуючи ресурси та зусилля на досягнення стратегічних цілей і забезпечуючи цілісність та ефективність управління.

Висновок. У висновку можна підкреслити, що стратегічне планування відіграє важливу роль у досягненні цілей сталого розвитку в публічному секторі України. Цей процес дозволяє уряду визначити пріоритети, залучити ресурси, розробити стратегію та впровадити необхідні ініціативи для сталого розвитку. Відкритість, участь громадськості та партнерство з різними зацікавленими сторонами є ключовими елементами успішного стратегічного планування.

Отже, подальший розвиток стратегічного планування може включати інтеграцію глобальних зобов'язань, зосередження на регіональному розвитку, цифрову трансформацію та підвищення ефективності управління. Забезпечення сталого розвитку вимагає постійної адаптації та вдосконалення стратегічного планування відповідно до мінливих умов та викликів.

Література:

1. Берданова О. В., Вакулєнко В. М., Валентюк І. В., Ткачук А. Ф. Стратегічне планування розвитку об'єднаної територіальної громади. Київ 2017 р. С. 121.
2. Бріль М. Стратегія основа становлення та розвитку ОТГ. *Місцеве самоврядування*. № 5, 2018 р. URL: <https://i.factor.ua/ukr/journals/ms/2018/may/issue-5/article-36538.html> Дата звернення 16.06.2023 р.
3. Войціцька К. М. Економічний розвиток урбанізованих територій як наукове дослідження в сфері публічного управління. *Економіка, управління та адміністрування*. 2022 р. Вип. 3. С. 41–47.
4. Ковалівська С. В., Бараннік В. О. Запровадження механізмів досягнення цілей сталого розвитку в Україні у міжрегіональному співробітництві. Аналітична записка. Київ : НІСД, 2021. URL: <https://niss.gov.ua/sites/default/files/2021-01/csr.pdf>.
5. Латинін М. А., Лукашов О. О. Концептуальні підходи до державного регулювання стратегічного розвитку регіону за кордоном. Міжнародний науковий журнал "Інтернаука". 2017 р. № 9. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/mnj_2017_9_5 Дата звернення 16.06.2023 р.
6. Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на 2021–2027 роки : постанова Кабінету Міністрів України від 5 серпня 2020 р. № 695. *Офіц. вісн. України*. 2020 р.
7. Романюк С. А. Теорія та практика стратегічного управління. Науковий вісник : монографія. Київ : НАДУ, 2019 р. С. 232.
8. Сментина Н. В., Фіалковська А. А. Стратегічне планування місцевого розвитку. Навч. посіб. 2019 р. С. 244.

9. Шершньова З.Є. Комплексні стратегії у стратегічному розвитку корпоративних структур. *Вісник Хмельницького національного ун-ту*. 2017 р, № 2, Том 2. С. 99–103.

References:

1. Berdanova O. V., Vakulenko V. M., Valentiuk I. V., Tkachuk A. F. (2017). Stratehichne planuvannia rozvytku obiednanoi terytorialnoi hromady. Kyiv. S. 121.
2. Bryl M. (2018). Stratehiia osnova stanovlennia ta rozvytku OTH. Mistseve samovriaduvannia. № 5. URL: <https://i.factor.ua/ukr/journals/ms/2018/may/issue-5/article-36538.html>.
3. Voitsitska K. M. (2022). Ekonomichni rozvytok urbanizovanykh terytorii yak naukove doslidzhennia v sferi publicznego upravlinnia. *Ekonomika, upravlinnia ta administruvannia*. Vyp. 3, S. 41–47.
4. Kovalivska S. V., Barannik V. O. (2021). Zaprovdzhennia mekhanizmiv dosiahnennia tsilei staloho rozvytku v Ukraini u mizhrehionalnomu spivrobitnytstvi. *Analitichna zapyska*. Kyiv : NISD. Retrieved from <https://niss.gov.ua/sites/default/files/2021-01/csr.pdf>
5. Latynin M. A., Lukashov O. O. (2017). Kontseptualni pidkhody do derzhavnoho rehuliuвання stratehichnoho rozvytku rehionu za kordonom. *Mizhnarodnyi naukovyi zhurnal "Internauka"*. № 9. Retrieved from http://nbuv.gov.ua/UJRN/mnj_2017_9_5.
6. Pro zatverdzhennia Derzhavnoi stratehii rehionalnoho rozvytku na 2021–2027 roky : postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 5 serpnia 2020 r. № 695. *Ofits. visn. Ukrainy*.
7. Romaniuk S. A. (2019). *Teoriia ta praktyka stratehichnoho upravlinnia*. Naukovyi visnyk : monohrafiia. Kyiv : NADU. S. 232.
8. Smentyna N. V., Fialkovska A. A. (2019). Stratehichne planuvannia mistsevoho rozvytku. *Navch. posib.* S. 244.
9. Shershnova Z. Ie. (2017). Kompleksni stratehii u stratehichnomu rozvytku korporatyvnykh struktur. *Visnyk Khmelnytskoho natsionalnoho un-tu*. № 2, Том 2. С. 99–103.